

Warszawa 12.06.2022 r.

Prof. zw. dr hab. Katarzyna Żukrowska
Szkół Główna Handlowa
Kolegium Ekonomiczno-Spółeczne
Instytut Studiów Międzynarodowych
Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego
Tel.: 502218788
e-mail: kzukro@sgh.waw.pl
ORCID: 0000-0001-6751-5760

Recenzja

**osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i
organizacyjnego**

dr Anny Moraczewskiej

w związku z Jej wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Recenzja składa się z sześciu części, które obejmują: (1) informację na temat formalnej podstawy recenzji; (2) szczegółową ocenę osiągnięcia naukowego; (3) opis wykształcenia i kariery zawodowej; (4) ocenę pozostałych osiągnięć naukowych; (5) ocenę dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i badawczego; (6) konkluzję.

Informacja na temat formalnej podstawy recenzji

Podstawą prawną dla wykonania tej recenzji jest Uchwała Rady Naukowej w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, do czego ją upoważnia art. 221 ust. 4-5 ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668 z późniejszymi zmianami). Rada swą decyzję podjęła 25 lutego 2022 r., kiedy powołano

komisję habilitacyjną z przewodniczącym, sekretarzem komisji, trzema recenzentami oraz członkiem komisji. 695). Samo postępowanie habilitacyjne zostało wszczęte 20 września 2021 r. Dziedziną, w której wszczęto postępowanie są nauki społeczne, a dyscypliną nauki o polityce i administracji.

Pismo powołujące mnie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr. Anny Moraczewskiej otrzymałam od Dyrektora Instytutu Nauk o Polityce i Administracji, Prof. dr hab. Marka Pietrasia. Pismo jest datowane 10.03.2022.

Opis wykształcenia i kariery zawodowej Habilitantki

Habilitantka zarówno studia i dyplom magisterski, jak i doktorski uzyskała w UMCS. W 1997 r. uzyskała tytuł zawodowy magistra politologii na podstawie obrony pracy magisterskiej zatytułowanej Korporacje transnarodowe w Polsce. Promotorem pracy był prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś.

Pani dr. A. Moraczewska od 2006 r. jest doktorem nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce. Podstawą decyzji była publiczna obrona rozprawy doktorskiej nt. Funkcji granic Polski i ich transformacji. Promotorem pracy był pierwotnie prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś, a następnie prof. dr hab. Marek Pietraś. Recenzentami rozprawy byli: dr hab. Andrzej Czarnocki z UMCS oraz prof. Teresa Łoś-Nowak z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Jeśli chodzi o zatrudnienie, to po studiach Habilitantka została zatrudniona na uczelni, którą kończyła. W latach 1997-2007 na stanowisku asystenta w Zakładzie Stosunków Międzynarodowych na Wydziale Politologii UMCS, w okresie 2007-2018 na stanowisku adiunkta w tym samym zakładzie i na tejże uczelni. Od 2018 r. do chwili obecnej, Pani dr Anna Moraczewska pracuje na stanowisku adiunkta w Katedrze Bezpieczeństwa Międzynarodowego w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji, na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS.

Szczegółowa ocena osiągnięcia naukowego:

Podstawą naukową wszczęcia postępowania habilitacyjnego jest monografia przygotowana przez Panią dr A. Moraczewską, zatytułowana **Zarządzanie ryzykiem na granicach zewnętrznych Unii Europejskiej**. Monografia została wydana w Wydawnictwie

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, w Lublinie w 2021 r., liczy sobie 484 s. Jej recenzentem wydawniczym był dr hab. Piotr Tosiek (kierownik Katedry Prawa i Instytucji Europejskich na Wydziale Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego).

Struktura publikacji obejmuje wstęp, pięć rozdziałów merytorycznych i zakończenie, podsumowujące przeprowadzoną analizę i odnoszące się do celów, którymi się w niej kierowano.

We **wstępie** zawarto uzasadnienie wyboru problemu, stanowiącego trzon przeprowadzonych rozważań. Tematyka jest trafiona, a jej wybór nie wymaga uzasadnienia, zwłaszcza po kolejnej, drugiej fazie ataku Rosji na Ukrainę i rozpoczęciu zbrojnych działań na jej terytorium 24 lutego 2022 (jeśli za pierwszą fazę przyjmiemy aneksję Krymu przez Rosję w 2014 r.). Autorka przyjęła za przedmiot swych badań granice zewnętrzne UE, co traktuje jako przestrzeń występowania różnego rodzaju ryzyka, za czym idą różne rozwiązania dotyczące zarządzania nim (ryzykiem). Wymaga to zdefiniowania co rozumie się pod pojęciem granic UE, czy można traktować granice państw członkowskich UE, jako granice UE, jak odnosić do granic państw członkowskich strefę Schengen, jak granice mają się do obszarów zamorskich, zależnych, czy wreszcie jak traktować występowanie granic politycznych w warunkach ich braku dla rynków różnych państw tych w UE i tych poza UE, jak np. w przypadku Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Ma to szczególne znaczenie w kontekście ryzyka, które jest utożsamiane z takimi pojęciami jak zagrożenie, niebezpieczeństwo, straty, koszty, ograniczenia możliwości osiągnięcia celu. Próbę określenia ryzyka utrudnia dodatkowo liczba dziedzin, w których to ryzyko może wystąpić, wystarczy wymienić sferę wojskową, polityczną, społeczną, gospodarczą, a w ramach tych szerokich kategorii możemy wymienić zdrowie (co pokazał COVID-19), sferę bezpieczeństwa energetycznego (atak Rosji na Ukrainę) i wprowadzone sankcje ograniczające import z Rosji, w tym import źródeł energetycznych, a także przewidywane trudności z zaopatrzeniem w żywność (bezpieczeństwo żywności i wyżywienia).

Praca przedstawia problem granic, w takiej formie, w jakiej one są obecnie przedstawiane, co jest jednym z wątków badań stosunków międzynarodowych. Silną stroną analizy jest teoria stosunków międzynarodowych, ale twierdzenie to nie oznacza, że publikacja ma wyłącznie charakter teoretyczny. O konieczności uwzględnienia komponentu praktycznego decyduje przede wszystkim problematyka omawiana w pracy, w przypadku której niemożliwe jest uniknięcie praktyki. W ostatecznym rachunku komponent praktyczny przeważa, teoretyczny

wprowadza, wyjaśnia, porządkuje rozważania oparte na faktach, które traktuje się w badaniu bardzo szeroko i od strony merytorycznej, jak i geograficznej, rodzajowej, czy dziedzin, o których tu jest mowa.

Wstęp jest częścią pracy, w której czytelnik zapoznaje się z **podejściem teoretyczno-metodologicznym, metodami i technikami badawczymi** zastosowanymi w tej interdyscyplinarnej analizie, w której łączy się stosunki międzynarodowe (w tym również integrację), problemy ryzyka (czytaj bezpieczeństwa) oraz zarządzanie. Ten spłot omawianych problemów można uznać za odważne podejście Autorki, a także rozwiązanie, które w dużym stopniu decyduje o wkładzie jej w naukę.

We wstępie formułuje się **pytania badawcze** (s. 18), a także **tezy**, które poddane są weryfikacji podczas przeprowadzonej w książce analizy. **Pytania dotyczą:** (1) cech ryzyka w stosunkach międzynarodowych w kontekście zachowania się podmiotów tych stosunków; (2) metod zarządzania ryzykiem na granicach zewnętrznych zastosowane w UE; (3) uznania UE jako struktury, która zarządza ryzykiem, stosuje rozwiązania będą w stanie ryzyko regulować; (4) optymalizacji procesów zarządzania ryzykiem na granicach UE.

Analiza zawarta w publikacji stawia sobie za cel weryfikację **trzech tez badawczych**, dotyczących (s.18): (1) związków między strategią bezpieczeństwa granic UE a wynikami przeprowadzonych analiz ryzyka; (2) związków między nowymi technologiami i procesami integracyjnymi, prowadzącymi do „rozmycia” granic i wpływu tego zjawiska na pewne ograniczenia procesów integracyjnych, które były i nadal są postrzegane jako jeden z warunków zmniejszających ryzyko (poprawiający bezpieczeństwo); (3) związków między zarządzaniem ryzykiem na granicach UE a integracją w ramach ugrupowania, a także szeroko rozumianych skutków tego zjawiska (wewnętrznych i międzynarodowych).

Autorka omawiając zastosowane **metody i techniki badawcze** wymienia (s. 18): analizę czynnikową, porównawczą, statystyczną, scenariuszową oraz wnioskowanie przyczynowe. Jeśli zaś chodzi o techniki badawcze, to stosuje się tu zarówno techniki jakościowe, jak i ilościowe, na korzyść tych pierwszych, które dominują w analizie.

Autorka wskazuje, że **wartością dodaną** jej **pracy** jest nowe ujęcie procesu zarządzania ryzykiem w stosunkach międzynarodowych, co prowadzi do ewolucji metod stosowanych w ich analizie i ma przełożenie na rozwiązania instytucjonalno-prawne oraz poprawia wyniki wprowadzanych rozwiązań, których celem jest zarządzanie ryzykiem (s. 19).

Z pięciu rozdziałów publikacji dwa mają charakter definicyjno-teoretyczne, trzy kolejne – odnoszą się do praktyki.

Pierwszy rozdział omawia koncepcje ryzyka i zarządzanie ryzykiem, gdzie mówi się o koncepcjach ryzyka w badaniach tego problemu w różnych naukach, co prowadzi do przedstawienia badań w tym zakresie w stosunkach międzynarodowych. Logiczną konsekwencją takiego podejścia do problemu jest pokazanie koncepcji i modeli zarządzania ryzykiem co prowadzi do omówienia tego problemu w stosunkach międzynarodowych.

Drugi rozdział koncentruje się na granicach zewnętrznych Unii Europejskiej (UE) jako sferze w ramach, której podejmowane są działania mające na celu zarządzanie ryzykiem. Wskazuje się tu na kompleksowość pojęcia granic zewnętrznych UE, za czym idą problemy dotyczące zarządzanie granicą i zarządzanie na granicach. Złożoność omawianego problemu ma przełożenie zarówno na możliwość wprowadzanych wspólnie rozwiązań, jak i na przyjęte sposoby współpracy z krajami trzecimi.

Rozdział trzeci omawia podmioty zarządzające ryzykiem na zewnętrznych granicach UE, co oznacza omówienie warunków działania zaangażowanych w tej dziedzinie instytucji UE, państw członkowskich, państw trzecich (powiązanych z krajami członkowskimi), organizacji międzynarodowych i podmiotów eksperckich.

Rozdział czwarty omawia przedmiot zarządzania ryzykiem na zewnętrznych granicach UE, co obejmuje ryzyko transgraniczne przepływu osób, przepływu towarów i ryzyko naruszenia ciągłości działania strefy Schengen.

Rozdział piąty omawia metody zarządzania ryzykiem na granicach zewnętrznych UE. Analiza opiera się na ocenie ryzyka przy użyciu zintegrowanego modelu analizy ryzyka, co prowadzi do oceny zagrożeń i stosowanych metod, których celem jest przeciwdziałanie tym zagrożeniom. Kolejna część wartościuje eksternalizację i technologizację zarządzania ryzykiem, co jest wprowadzeniem dla nakreślenia występujących i możliwych trendów.

Jak można się zorientować poszczególne części monografii, krok po krok przybliżają czytelnikowi problem poddany analizie, co z jednej strony koncentruje się na rozwiązaniach wewnętrznych, niemniej jednak usytuowanie UE i jej państw członkowskich w określonym kontekście geograficznym, międzynarodowym (w ramach relacji bilateralnych i multilateralnych) można uznać za czynnik, który może w różny sposób oddziaływać na rozwiązania wewnętrzne UE. Oznacza to zarówno możliwość przyspieszania lub hamowania

pewnych procesów, co ma różne tło i podłoże. Podobnie jak większość działań, które są podejmowane w stosunkach międzynarodowych w relacjach ocenianych jako mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych lub mniej lub bardziej zintegrowanych. To poddane analizie wskazuje jak trudnym zadaniem jest próba ograniczenia ryzyka na granicy UE i zarządzanie tym ryzykiem.

Bibliografia zawiera różnego rodzaju źródła, które zostały podzielone na: źródła pierwotne (przepisy prawne, oficjalne dokumenty UE, przepisy państw członkowskich UE, itp.) oraz źródła wtórne, w których wyróżnia się: - monografie i opracowania, - artykuły naukowe, - analizy i raport oraz źródła internetowe. Przytaczana literatura fachowa może być uznana za reprezentatywną dla danej dziedziny, obejmuje zarówno teksty obcojęzyczne (w języku angielskim), jak i w języku polskim.

Język monografii – monografia jest napisana poprawnym językiem, czyta się ją dobrze, przedstawione koncepcje, choć skomplikowane są prezentowane w sposób klarowny.

Wybór problematyki przedstawionej w monografii

Wybór problematyki analizy i proponowanych oraz zastosowanych metod badawczych można uznać za uzasadnione. Wiele jest tego powodów. Wśród najważniejszych można podać m.in.: (1) efekt pandemii COVID-19, a także (2) fale uchodźców ukraińskich po 24.02.2020, dacie napaści Rosji na terytorium Ukrainy. Codziennie obserwujemy skutki różnic interesów w relacjach handlowych z Rosją państw członkowskich UE, co przekłada się na spójność podejmowanych działań, co ma szczególne znaczenie w kontekście różnych układów, obejmujących poziom uzależnienia od dostaw z rynku rosyjskiego (Węgry, Czechy, Słowacja – brak dostępu do morza, który może być alternatywna drogą dostaw), relacji z krajami Basenu Śródziemnego, byłymi koloniami państw członkowskich, czy granic z Rosją (reakcja Finlandii i Szwecji w kwestii członkostwa NATO), czy pogroźek kierowanych przez Rosję wobec Polski, Litwy, Łotwy, Estonii.

Praca omawia bardzo ważny temat, stawia właściwie sformułowane pytania i udziela na nie odpowiedzi. Podkreślana kilkakrotnie wcześniej kompleksowość (złożoność) problemu, którą dr A. Moraczewska stara się pokazać w swej analizie ma wiele źródeł. Do najważniejszych można zaliczyć kwestie definicyjne wprowadzone w analizie przedmiotu badań. Chodzi tu zarówno o problem określenia granic UE, jak i o zdefiniowanie ryzyka czy form zarządzania

nim. Sama UE nie jest monolitem i składa się z państw, które dołączyły do struktur europejskich na różnych etapach integracji, jak i reprezentują różny poziom rozwoju. Podobna uwaga dotyczy związków UE z krajami trzecimi, spoza UE. Różne są tu interesy, więzi historyczne, czy relacje. Te czynniki decydują o mniejszym lub większym zainteresowaniu poszczególnych państw członkowskich proponowanymi rozwiązaniami, które proponuje się w ramach koncepcji zarządzania ryzykiem na granicach zewnętrznych UE.

Temat jest ważny. Autorka do niego podchodzi w swej analizie w sposób naukowy, uporządkowany, oryginalny. Nie oznacza to, że jest w stanie odpowiedzieć na wszystkie pytania, wyjaśnić wszystkie wątpliwości. Zresztą nikt od Autorki tego nie oczekuje. Cele badawcze, które stawia sobie przygotowując monografię obejmują próbę odpowiedzi na postawione we wstępie pytania oraz weryfikację sformułowanych tam tez. Autorka robi to w sposób konsekwentny przechodząc od modeli teoretycznych, przeglądu literatury, po przedstawienie wyników swoich oryginalnych badań w tym zakresie. Udowadnia swoją monografią, że jest w stanie znaleźć interesujący i mało dotąd eksplorowany temat, choć publikacji w tej dziedzinie nie brakuje, przeanalizować dotychczasowe publikacje i dodać od siebie do analizy nowe elementy, wzbogacając rezultaty wcześniej prowadzonych badań s tej dziedzinie. Twierdzenie to można wzmocnić cytatem z zakończenia ocenianej monografii, gdzie stwierdza się: „... zarządzanie ryzykiem na granicach zewnętrznych Unii Europejskiej jest procesem przebiegającym w różnych miejscach, angażującym wiele podmiotów i ukierunkowanym na ujednolicenie strategii i taktyk zarządzania granicami przez państwa członkowskie.” (s. 439). Problem zwiększa trudność określenia granic UE, definicji ryzyka i skuteczności dostępnych oraz zastosowanych metod zarządzania tym ryzykiem. Uwagi te nie mają na celu podważenia znaczenia pracy, którą wykonała Autorka monografii, ich celem jest pokazanie jak trudna jest dziedzina, którą się zajmuje. Jak ma dużą wiedzę w omawianej tematyce i jak potrafi się posługiwać metodami naukowymi analizując wybrany do badań temat. Sposób sformułowania problemu badawczego i jego rozwinięcie przy realizacji przyjętych założeń badawczych, co obejmuje pytania, tezy, metodę badawczą i przyjęte ramy badania w postaci określonej struktury monografii – wszystko pokazuje na właściwe podejście do tematu, spełniające warunki stawiane przy tego rodzaju opracowaniach.

Autorka w swej monografii zweryfikowała pozytywnie wszystkie trzy sformułowane we wstępie tezy. Sama Autorka formułuje to w taki sposób: „W odniesieniu do pierwszej hipotezy, która zakładała, że budowanie strategii bezpieczeństwa granic UE jest

determinowane wynikami analizy ryzyka, stwierdzono, że większość decyzji dotyczących instrumentów i środków skierowanych na zarządzanie granicami opiera się na wynikach analiz ryzyka dokonywanej przez Frontex na podstawie zgromadzonych informacji z różnych źródeł. Większość obiektów przekraczających granice zewnętrzne UE jest definiowana w kategoriach ryzyka. Dotyczy to osób legalnie i nielegalnie przekraczających granice, których dane alfa i biometryczne są gromadzone w systemach informacyjnych Unii i weryfikowane na granicach. Wyniki tej weryfikacji decydują o prawie lub zakazie wjazdu na obszar UE i mają wyeliminować potencjalne źródła zagrożeń.” Trafność sformułowanych obserwacji dodatkowo wspiera się argumentem finansowym, czego dowodem jest znaczny wzrost środków finansowych na zarządzanie granicami zewnętrznymi UE w Wieloletnich Ramach Finansowych na lata 2021-2027 (błędnie nazwanymi w monografii budżetem, s. 446).

Przeprowadzona analiza potwierdza również, drugą tezę, że wzrost zastosowanych nowych technologii i procesy integracji wywołują zjawisko „transpozycji współczesnych granic państw”. Podobnie jak Autorka monografii, dostarcza dowodów na słuszność twierdzenia zawartego w trzeciej tezie, w której zakładano związki między zarządzaniem ryzykiem w zarządzaniu granicami zewnętrznymi UE z pogłębieniem integracji i jej ujednoliceniem (s.447).

Badania przeprowadzone przez Habilitantkę prowadzą do sformułowania przez nią trzech wniosków: (1) kolejne rozwiązania prawne stanowią odzwierciedlenie kierunków dyskusji nt. ruchów migracyjnych na granicach UE, traktując je jako zagrożenie; (2) konstruktywistyczne przyjęcie podejście do ryzyka niesie szereg niedostatków, o czym decydują braki strukturalne i narzędziowe, które są widoczne w zastosowanych rozwiązaniach ukierunkowanych na zarządzanie granicami, o czym zadecydowały m.in. optymistyczne lub wręcz błędne scenariusze rozwoju wydarzeń, stanowiące punkt wyjścia dla podejmowanych decyzji; (3) skutki wydarzeń, których wcześniej nie zakładano, wpłynęły na zmianę strategii działania instytucji unijnych w relacjach UE-państwa trzecie. Spowodowało to m.in. częściowe zastępowanie normatywnego zarządzania bezpieczeństwem zewnętrznym przez zarządzaniem operacyjnym.

Ocena pozostałych osiągnięć naukowych Habilitantki w tym również dorobku dydaktycznego, badawczego i organizacyjnego

Habilitantka ma w swoim dorobku zarówno odpowiednią liczbę publikacji, jak i uczestniczyła w badaniach finansowanych przez granty z polskich źródeł badawczych, brała udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach, organizowała konferencje, była promotorem i recenzentem prac licencjackich oraz magisterskich. Jest członkiem polskich i międzynarodowych stowarzyszeń zawodowych. W jej zajęciach dydaktycznych na podkreślenie zasługuje współpraca z Uniwersytetem w Uppsali w ramach Baltic University Programme (BUP). Prowadziła zajęcia po angielsku wykładając Baltic Sea Region i Sustainability and Sustainable Development in the Baltic Sea Region. Wykłada też po polsku i po angielsku przedmiot: Sustainable development/Rozwój zrównoważony. W swej ofercie dydaktycznej ma kilka przedmiotów odnoszących się do stosunków międzynarodowych, bezpieczeństwa międzynarodowego, decydowania politycznego, itp. Oprócz współpracy z Uniwersytetem w Uppsali międzynarodowo współpracowała z Akademią z Åbo (Finlandia).

Badania naukowe, które Habilitantka prowadziła po doktoracie, koncentrowały się na dwóch tematach: (1) granicach państw i ich dynamice; (2) procesach transnarodowych, co ilustrowane jest przykładami z różnych sfer działania stosunków międzynarodowych.

Habilitantka przygotowała w tych dwóch kierunkach prowadzonych przez siebie badań określony dorobek, który obejmuje: jedną monografię, poza tą, która stanowi główny element oceny dorobku, dwie książki przygotowane i wydane pod Jej redakcją, 15 rozdziałów autorskich w pracach zbiorowych, 10 artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie, jedną recenzję książki. Większość publikacji jest w języku polskim, niemniej również w swoim dorobku ma publikacje po angielsku i hiszpańsku.

W zestawie publikacji, które znalazły się w teczce Habilitantki, widać dość zróżnicowany wachlarz zagadnień, którymi się Ona zajmuje w kontekście zarządzania ryzykiem. Są tu bowiem teksty traktujące o instytucjonalizacji procesu zarządzania ryzykiem na granicach zewnętrznych UE, o bezpieczeństwie granic, stosowanie teorii gier w zarządzaniu granicami państwa, dyplomacja korporacji transnarodowych, wielopoziomowe zarządzanie granicami w ramach procesów integracyjnych, problem mało efektywnej (nieskutecznej) integracji państw WNP, NATO w po-zimnowojennym środowisku bezpieczeństwa, rola i miejsce regionów w stosunkach międzynarodowych, obszar Schengen jako przykład późnego porządku westfalskiego, dynamika działań granicznych, społeczny komponent stosowania nowych technologii kontroli granic, koncepcja ryzyka w analizie prowadzonej odnośnie stosunków m-n, wymiar wschodnio-europejski polityki sąsiedztwa UE, zmiany interpretacji funkcji granic

w stosunkach międzynarodowych, rola i znaczenie polskiej granicy wschodniej w ramach oceny skuteczności polityki sąsiedztwa, itp.

Wszystkie wspomniane powyżej zagadnienia badawcze mieszczą się w dwóch wcześniej wskazanych wątkach badań odnoszących się do stosunków międzynarodowych lub problemów związanych z bezpieczeństwem granic i zarządzaniem zagrożeniami, które mogłyby tu się pojawić lub się pojawiają.

Działalność badawczą umożliwiły Habilitantce granty naukowe. Pierwszy był grantem promotorskim Komitetu Badań Naukowych (KBN) był to projekt badawczy Funkcje granic Polski i ich transformacja, realizowany w latach 2004-2006. Kierownikiem grantu był promotor rozprawy doktorskiej. Grant pomógł finansować badania naukowe prowadzone podczas przygotowywania doktoratu. Drugi grant finansowany był przez Narodowe centrum Nauki. W przypadku drugiego grantu Habilitantka była jego pomysłodawcą, kierownikiem i wykonawcą. Ten drugi grant pozwolił nawiązać kontakty z ośrodkami badawczymi w innych państwach członkowskich UE, w których zajmowano się podobną tematyką do zainteresowań Habilitantki.

Oprócz obowiązków dydaktycznych, badawczych i publikacyjnych, Habilitantka, może wykazać się w swoim życiorysie naukowym osiągnięciami organizacyjnymi (członek Wydziałowego Zespołu ds. jakości Kształcenia, funkcja Wydziałowego Koordynatora ds. Procesu Bolońskiego i ECTS, przygotowała program studiów podyplomowych „Ryzyko i zarządzanie ryzykiem”, itp.)

Dorobek dr A. Moraczewskiej można oceniać nie tylko przez określenie liczby publikacji, języka tych publikacji, czy ich punktacji, ale również przy użyciu wskaźników metrycznych, które stanowią określoną charakterystykę i wskazują „przydatność” publikacji w środowisku. W przypadku dr A. Moraczewskiej brak jest informacji o Impact Factor, natomiast wskaźnik podany przez Google Scholar wynosi 109, z czego 5 to auto cytowania), według Publish and Perish 89, podczas gdy indeks Hirscha wynosi 4.

Konkluzja recenzji

Oceniając całokształt dorobku i przede wszystkim monografię stanowiącą podstawę postępowania habilitacyjnego jako osiągnięcie dorobku, muszę stwierdzić, że Habilitantka, Pani dr Anna Moraczewska, spełnia wymogi określone przez przepisy, jeśli chodzi o Jej

dorobek, co oznacza, że wnioskuję o wszczęcie kolejnych kroków, przewidywanych w procedurze postępowania habilitacyjnego, umożliwiających Jej awans naukowy. W świetle obowiązujących przepisów, Habilitantka, spełnia wymogi, które kwalifikują Ją i Jej dorobek naukowy do awansu naukowego, zgodnie z przewidzianymi w prawodawstwie kryteriami. (Zasady procedury zostały określone w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668 z późniejszymi zmianami z dnia 25.02 2022). W związku z powyższym wnoszę do Rady Naukowej Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UMCS w Lublinie, o podjęcie przewidywanej w przepisach procedury, prowadzącej do nadania dr Annie Moraczewskiej, stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.